

**CZŁOWIEK W SYTUACJI
ZNIWOLENIA. INNY ŚWIAT
Z PERSPEKTYWY AUTORA
I CZYTELNIKA**

**BEATA ZIELIŃSKA
TADEUSZ BANOWSKI**

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania języka polskiego dla szkoły ponadpodstawowej poziom rozszerzony

opracowany w ramach projektu

**„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących
w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego
w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”**

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek
Recenzja merytoryczna – Dorota Dąbrowska
Bożena Świąch
Agnieszka Ratajczak-Mucharska
Katarzyna Szczepkowska-Szcześniak

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji:

Człowiek w sytuacji zniewolenia. *Inny świat* z perspektywy autora i czytelnika

Klasa / czas trwania zajęć/lekcji:

III / 90 minut

Cele. Uczeń:

- wskazuje cechy literatury faktu;
- odczytuje losy bohaterów w różnych kontekstach;
- interpretuje tekst ikoniczny;
- tworzy wypowiedź argumentacyjną.

Metody/techniki/formy pracy:

- rozmowa dydaktyczna;
- opis;
- problemowa;
- zespołowa;
- grupowa.

Środki dydaktyczne:

- rzutnik multimedialny, ekran, komputer;
- *Inny świat* Gustawa Herlinga-Grudzińskiego;
- obraz *Na etapie* Jacka Malczewskiego.

Opis przebiegu lekcji:

Część wprowadzająca: Przypomnienie genezy powstania *Innego świata*.

Część właściwa:

1. Rozmowa na temat warunków panujących w sowieckich łagrach, wskazywanie sposobów degradowania więźniów, podanie przykładów degradacji więźniów.
2. Praca w grupach – uczniowie pracują w trzech zespołach, każda grupa przygotowuje prezentację innego bohatera powieści – Ponomarenki, Pamfiłowa, Gorcewa. Uczniowie określają, kim bohaterowie byli na wolności, dlaczego trafili do łagru i jak potoczyły się ich losy. Wnioski zapisują w formie mapy myśli i przedstawiają na forum klasy.
3. Praca zespołowa – jaką prawdę o sytuacji w zniewolonym świecie przedstawił Herling-Grudziński w swoim utworze (swobodne wypowiedzi uczniów).
4. Uczniowie interpretują dzieło Malczewskiego w kontekście omawianej problematyki.

Część podsumowująca: Uczniowie słuchają wypowiedzi Herlinga-Grudzińskiego dotyczącej jego doświadczeń obozowych: *To jest doświadczenie, którego nie można już*

z życia wymazać. Z G. Herlingiem-Grudzińskim rozmawia K. Tatarowski. Z archiwum RWE i formułują wnioski odnoszące się do tematu.

Komentarz metodyczny:

Uczniowie ze SPE powinni otrzymać karty pracy z zaznaczonymi do interpretacji fragmentami. Należy dopasować ocenę do możliwości i docenić zaangażowanie ucznia. Zastosowane w lekcji metody kształtują umiejętność pracy w grupie, która jest elementem ułatwiającym komunikację i wspólne dochodzenie do rozwiązania problemu, oraz formę prezentacji – ważne elementy na rynku pracy. Jednocześnie dają szansę osobom preferującym pracę indywidualną. W trakcie lekcji kształcone są kompetencje: w zakresie rozumienia i tworzenia informacji, wielojęzyczności, technologii i inżynierii, cyfrowe, osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się.